

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
Социокултурни аспекти аматерске порнографије на интернету
кандидата мр Бранислава Филиповића

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовео комисију Филозофски факултет, Нови Сад, Наставно-научно веће</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>др Драган Коковић, редовни професор у пензији за ужу научну област Социологија, 17. 11. 1992.</p> <p>др Жолт Лазар, ванредни професор за ужу научну област Социологија, 26. 9. 2012., Филозофски факултет, Нови Сад</p> <p>др Драгољуб Ђорђевић, редовни професор за ужу научну област Социологија, 6. 9. 1994., Машински факултет, Ниш</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Бранислав (Мирослав) Филиповић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 4.9.1979, Суботица, Србија</p> <p>3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе 17.11.2009. Филозофски факултет, Нови Сад, Социолошки аспекти интернет порнографије</p> <p>4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука Социологија</p>

<p>III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: СОЦИОКУЛТУРНИ АСПЕКТИ АМАТЕРСКЕ ПОРНОГРАФИЈЕ НА ИНТЕРНЕТУ</p>
<p>IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.</p>
<p>Рад садржи 306 страна, 14 поглавља, и 492 референце.</p> <p>Порнографија представља готово доминантни начин западног говора о сексу који га у исто време и инаугурише, а специфична истраживачка пажња придаје се аматерским процедурама реартикулације порнографског режима – при чему се аматеризам одређује као друштвени регистар свакодневних пракси базираних на деловању „из љубави“. Ово истраживање полази од претпоставке да је аматерска порнографија специфичан сексуални дискурс, при чему савремени дискурс аматерске порнографије на интернету измиче традиционалним интерпретативним схемама које и „кућне“ секс снимке повезују са деловањем секс-индустрије.</p> <p>Интернет представља најпознатији компјутерски мрежни систем, то јест медијску технологију мрежне, децентрализоване, дехијерархизоване и релативно слободне комуникације на глобалном нивоу. У питању је техносоцијална платформа „креативне апропријације“ порнографског дискурса од стране „обичних људи“, те трансфера аматерске порнографије у друштвену појаву глобалних размера. Друштвена употреба нових технолошких стандарда комуникације (<i>Web 2.0</i>) представља средишњи услов могућности, пролиферације и глобализације аматерског порнографског дискурса.</p> <p>Централна хипотеза рада гласи да аматерска порнографија на интернету јесте релативно нови начин говора о сексу и сексуалности. Истраживање је окренуто доказивању како порнографске праксе „обичних људи“ нису мотивисане искључиво финансијским, већ другим индивидуалним и друштвеним разлозима и узроцима. У том је смислу проблемска област овог рада усмерена на спецификацију аматерске порнографије као дискурзивне праксе и дисконтинуитета. Конкретније речено, аматерска порнографија посматра се као дискурзивна пракса и друштвена чињеница у оквиру постмодерне културе која је за релативно кратко време успела да изнедри нове обрасце поимања и понашања.</p> <p>Рад указује на друштвени значај који произлази из актуелних промена у сфери политике представљања и репрезентације секса у друштву, односно сексуалних интеракција и сексуалних идентитета друштвених актера (протагониста). У том смислу у овом раду се потврђује основна теоријска претпоставка о друштвеној природи сексуалности и социокултурном устројству света „природе“. Један од централних истраживачких проблема могао би се формулисати питањем да ли аматерски продуктивизам уживања фабрикује сексуалне субјекте попут секс-индустрије или алтернативни модус дискурзивних поступака именовања „реалног“ секса легитимише и нове процедуре идентитетског самообликовања, те непосредног деловања исповедних „технологија сопства“.</p> <p>Испитивање социокултурних аспеката аматерске порнографије на интернету структурирано је на неколико интерпретативних нивоа и врши се кроз аналитику контекста појаве, материјално-афективне равни актера и корисника, порнографских репрезентација, потрошачких пракси у киберпростору, родне симетрије и корисничких група, виртуелних</p>

заједница актера и корисника порнографије и идентитетске политике сексуалне исповести.

Аналитичко дешифровање сложених веза између порнографских пракси „обичних људи“ и сложене структуре „умреженог друштва“ у овом раду полази од теоријско-епистемолошких претпоставки социјално-конструкционистички оријентисане социологије сексуалности, док се на методолошком плану истраживање у овом раду ослања на приступ критичке анализе дискурса.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У уводном делу (1. поглавље) кандидат је образложио основне појмове и прецизно изнео проблем, предмет и циљ истраживања. Осим тога, кандидат је у уводном делу изнео методолошке основе истраживања (критичке дискурзивне анализе) и тиме солидно утемељио научну апаратуру.

У другом поглављу истраживања кандидат је дао кратак теоријски преглед релевантних социолошких теорија сексуалности, образловши у неколико проблемских тачака формирање, актуелно стање и перспективе уже научне дисциплине социологије сексуалности.

У средишњем делу тезе (од 3. до 14. поглавља), предмет истраживања је критички анализиран и разматран у контексту социолошке методологије. Испитивање друштвених димензија аматерске интернет порнографије се у великој мери ослања на емпиријске чињенице, а кандидат износи и властити критички став. Кандидат аналитички друштвене феноменологије аматерске порнографије на интернету приступа из контекстуалне равни, а саму појаву разлаже на неколико интерпретативних нивоа. Посредством критичке дискурзивне анализе, кандидат посебну пажњу поклања тумачењу добијених резултата у светлу хуманистичко-еманципацијске и критичке улоге социолошке науке.

У завршном делу тезе (13. поглавље) кандидат успешно сумира теоријске налазе о аматерској порнографији као једној од кључних „технологија сопства“ (Фуко, 2014) постмодерног доба.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са СЦИ листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

Филиповић, Б. (2010). Интернет порнографија и политика сексуалног идентитета. *Социолошки преглед* 3:361-392.

Филиповић, Б. (2008). Улога порнографске културе у дробљењу интимности. *Теме* 4:771-788.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Закључци дисертације односе се на друштвени, културни значај аматерске порнографије на интернету.

Кандидат сматра да је аматерска порнографија на интернету релативно нов начин сексуалног говора и поступања. За разлику од претходних режима којима је исповедно признање сексуалног ужитка било у функцији самоодржања дисциплинарног друштва, аматерске исповести о сексуалном животу у дигиталним доменима откривају потенцију декласификације „означитељске извањскости“ (Дерида, 1976) која је карактеристична за „класичне“ медијацијске процедуре.

Посредством исповести као централне форме порнографских пракси, „обични људи“ на нереклексиван начин деконструишу латенцију успостављања веза између *уживања у казивању о уживању и друштвене моћи (манипулације)*.

И као предмет истраживања, али и као научни проблем, аматерска порнографија на интернету је тесно повезана са афирмацијом модерне социологије сексуалности, и у том смислу доприноси њеном епистемолошком и методолошком оснажењу.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА
Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.
Комисија позитивно оцењује начин приказа и тумачења резултата истраживања.
IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:
1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.
2. Да ли дисертација садржи све битне елементе Дисертација садржи све битне елементе.
3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци Кандидат је у истраживању дошао до нових сазнања из области социологије сексуалности, а централна теза о аматерској порнографији као исповедној «технологији сопства» представља оригиналан допринос разматрању и интерпретацији феноменологије сексуалности киберпростора. Са друге стране, истраживање је битно и у друштвеном смислу. Кандидат је кроз проблемски приступ критичке дискурзивне анализе поткрепио основне премисе савремене социологије сексуалности и тиме на непосредан начин допринео друштвеној конституцији и афирмацији ове социолошке дисциплине у српској научној и широј стручној јавности.
4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања
X ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
- да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Драган Коковић

Проф. др Жолт Лазар

Проф. др Драгољуб Ђорђевић

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.